

СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Стаття має аналітичний характер. У ній проаналізовані теоретичні підходи до визначення сутності поняття «культурологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи» через висвітлення результатів наукових розвідок за такими напрямками: культуурологічна підготовка майбутніх фахівців, культуурологічна освіта сучасного вчителя, формування культуротворчості у здобувачів вищої освіти, принцип культуровідповідності в педагогічній освіті тощо.

Автор зацентрував увагу на значущості тлумачень науковцями низки понять і педагогічних явищ: формування культуротворчості студентів через суб'єктивний складник у площинах професійно-виробничого, професійно-освітнього, індивідуально-фахового, інтегративного складників (О. Жорнова); культуурологічний підхід окреслює шляхи вирішення освітніх проблем не тільки педагогічними а й соціокультурними засобами (Л. Настенко), культуурологічна освіта майбутнього вчителя – це процес соціалізації та інкультурації студентів (О. Шевнюк); культуурологічна підготовленість – різнобічний особистісний розвиток у гуманістичній площині на основі єдності фахової, суспільно-економічної та культуурологічної підготовки (Т. Осмак); підготовка вчителя в площинах культуровідповідної етнопедагогічної діяльності, спрямованої на виховання школяра як людини культури (О. Ткаченко); культуурологічний підхід є цілісним ланцюгом, який має кінцеві й проміжні результати, їх досягнення лежать у площині комунікативної діяльності особистості на основі набутих знань про відповідні уміння та вміння передавати культуротворчий досвід підростаючому поколінню (Т. Вінник).

У площині зазначеної проблеми автор статті проаналізувала погляди науковців на формування якісних характеристик суб'єктів освітнього процесу: професійно-педагогічної культури, методологічної культури, організаційної культури, інформаційної культури (М. Оліяр, А. Терещенко, О. Федій, Н. Колесник).

Ключові слова: культура, культуурологічна підготовка, культуурологічна освіта, культуротворчість, вчитель початкової школи.

Професійна підготовка педагогічних працівників має комплексний характер і підвищення її ефективності – це процеси вдосконалення освітньої системи за багатьма напрямками: оновлення стандартів освіти, їх структури й змісту, професійного відбору здобувачів вищої освіти тощо. У цьому аспекті зміна важливих елементів освітньої педагогічної системи України в площині фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи має бути спрямована на виховання спеціалістів нового покоління, орієнтованих на постійне самовдосконалення загальнокультурного рівня, на засвоєння традицій національної, європейської і світової культур, здатних орієнтуватися в складному соціокультурному просторі.

Так, у доповіді міжнародної комісії ЮНЕСКО про глобальні стратегії розвитку освіти в ХХІ столітті підкреслюється, що одна з найважливіших функцій сучасної освіти – навчити людей жити разом у солідарності етносів, культур. З цією метою освіта має сприяти тому, щоб людина усвідомлювала своє коріння і завдяки цьому могла визначити місце, яке вона посідає у світі, прищепити їй шанобливе ставлення до інших культур.

Для цього дослідження мають значення праці вітчизняних науковців, присвячені низці питань: взаємозв'язок культуурології та освіти (Л. Буєва, М. Бургін, З. Донець, Є. Жорнова, Г. Згурський, Б. Степанишин), загальні питання реалізації культуурологічного підходу, його роль у розбудові педагогічної теорії і практики (Є. Бондаревська, І. Зязюн, О. Рудницька, Г. Тарасенко, Н. Щуркова), особливості реалізації компетентісного підходу у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи (Л. Бірюк, М. Вашуленко, В. Бадер, В. Собко, О. Ткаченко), теоретико-методичні основи культуурологічної освіти та підготовки майбутніх учителів у вищій школі (Л. Настенко, О. Шевнюк), окремі аспекти культуурологічного підходу у підготовці майбутніх учителів початкової школи (Т. Вінник, О. Комар, О. Кравченко-Дзондза, М. Оліяр, А. Терещенко, Г. Шпиталевська) та інші.

Вищевказані позиції підтверджують, що проблема фахової підготовки вчителя початкової школи завжди була в центрі уваги вітчизняних науковців. Поряд із цим, проблеми культуурологічної підготовки майбутніх спеціалістів у педагогічних закладах освіти через призму формування культуурологічної компетентності та її актуалізації в професійній діяльності майбутніх учителів початкової школи в сучасній теорії й практиці вивчена недостатньо.

Мета статті – проаналізувати результати наукових розвідок у площині культуурологічного виміру підготовки майбутніх учителів початкової школи, узагальнити позиції та підходи до визначення поняття «культурологічної компетентності майбутніх учителів початкової школи».

Актуальність культуурологічного кута зору на освітняські проблеми підтверджена спільною думкою всіх дослідників про те, що однією із причин дефіциту духовності в суспільстві ХХІ століття є відчуження культури від особистості. З одного боку, освіта не використовувала культуру як засіб морально-духовного розвитку особистості, а з іншого – особистість не відчувала потреби в опануванні культурними цінностями.

Культурологічний аспект передбачає врахування змісту, структури і технології функціонування соціокультурного досвіду людства у процесі формування особистості [1].

Ф. Дістервег вважав, що людину необхідно виховувати відповідно до вимог сучасної та передової культури і науки, передової вітчизняної культури й науки. Ця ідея покладена в принцип культуровідповідності, впроваджене вченим у педагогіку. В цій площині дослідження педагогічних процесів у сфері початкової освіти не можливе без задіяння культурологічного підходу, сутність якого тісно пов'язана з вищевказаним принципом, тобто на основі тісного зв'язку освіти й культури. У зв'язку із цим, завдання педагогіки полягає у долученні особистості до культурної спадщини соціуму й у включенні її до культурного середовища, а головна ідея освіти з позицій культуротворчості – збереження, відродження, розвиток культури через виховання у людини культури, як активного суб'єкта самої культури.

Вивченням проблеми підготовки майбутніх учителів через призму культури як суспільного явища займалася О. Жорнова. Автор окреслила загальну мету формування культуротворчості студентів через суб'єктивний складник, а саме наголосила, що «...студент, у якому вбачають майбутнього культуротворця, що усвідомлює культуротворчість визначальним фактором збереження суспільної рівноваги та соціокультурного балансу, погоджує із соціокультурною цілісністю і здійснює з її дозволу внесення змін у культурні смисли, зберігає їх ноосферні виміри та екзистенціальні цінності» [3, с. 163].

Поряд із цим, дослідницею розроблена підсистема відповідно до вищезазначеної мети, яка складається із таких підцилей: професійно-виробнича (дотримання прав людини, захист прав і основних свобод людини, стабільності, безпеки, моральності й соціокультурної рівноваги); професійно-освітня (спрямованість на оволодіння культуротворчістю як еволюційним механізмом змін, системністю уявлень про створення нового в професійній діяльності, досягнення власних цілей у культурі й освіті); індивідуально-фахова (розуміння індивідуальної культуротворчості в картині світу індивіда, підготовка майбутнього фахівця до реалізації його творчого потенціалу при збереженні соціальної і культурної ідентичності, збереження моральних, фізичних, психічних, енергетичних ресурсів); інтегративна (формування культуротворчості студентів як педагогічно-організованого соціокультурного проекту по обмеженню ризикованої і незрозумілої для соціокультурної цілісності активності індивіда на високоморальних засадах ідеї ноосфери, діалогу, плюралізму, конвенцій, які знімуть суперечності всередині системи «соціокультурна цілісність – культуротворець») [3, с. 161].

Для автора цікавою є інтерпретація Л. Настенко освітніх проблем із позицій культурології освіти, яка дає можливість усвідомити, що суб'єкти освіти – це суб'єкти культурної діяльності. Відтак шляхи вирішення освітніх проблем не тільки педагогічними, а й соціокультурними засобами (організацією культуровідповідної діяльності та середовища культивування культурних норм, цінностей і моделей освіти, що призводить до зміни її якості) [5, с. 25].

Л. Настенко включила в модель культурологічної підготовки майбутніх учителів два значущі елементи: «провідна мета» і «кінцевий результат». На думку автора, «провідна мета» закладена у формуванні культурологічного стану готовності майбутнього вчителя й у «кінцевий результат», що трактується як сформованість готовності студентів до культуровідповідної професійно-педагогічної діяльності. Згідно з цим, мета структурована такими елементами: актуалізація і сформованість гуманістичних ціннісних орієнтацій, які детермінують культурологічні знання і вміння; мотиваційно-ціннісне ставлення до педагогічної професії; здатність до культурологічного аналізу; творчий індивідуальний стиль діяльності; гуманну особистісну позицію [5, с. 244].

Основними компонентами структурно-логічної моделі культурологічної підготовки майбутніх учителів дослідницею визначені структурний і змістовий блоки, які представлені підкомпонентами. Автор до структурного підкомпоненту віднесла гуманістичні і ціннісні орієнтації, що проявляються культурологічними знаннями і вміннями, а змістовий підкомпонент є особистісним, який вбирає в себе аксіологічний, когнітивний і креативний сегменти.

Більш широкий погляд на оновлення сучасної системи професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті культури представлений у наукових напрацюваннях О. Шевнюк. На відміну від попередньої точки зору, запропоноване бачення розв'язання проблеми в площині культурологічної освіти, сутність якої автор пропонує розглядати в різних аспектах: педагогічно організований процес освоєння студентами загальнокультурного досвіду людства; результат полягає в сукупності культурологічних знань і відповідних умінь, навичок, які є умовою оптимальних вирішень завдань професійної діяльності; система навчання, виховання і розвитку особистості в межах нормативних культурологічних дисциплін гуманітарного й соціально-економічної підготовки фахівця на засадах культурологічного підходу; цінність, тобто як фактор повноцінного розвитку особистості майбутнього вчителя, як суб'єкта соціокультурної дійсності [9, с. 65].

О. Шевнюк трактує культурологічну освіту як процес входження особистості в інтегральне поле культури, що виявляється в об'єднанні за «сцієнтською традицією мистецтвознавства» літературознавства, релігієзнавства, етики, естетики, всесвітньої історії спільною проблемою духовного життя людини і суспільства у різних національних та історичних картинах світу [9, с. 61–62]. З позиції системності культурологічна освіта майбутнього вчителя позиціонується як комплекс умов, засобів, прийомів, спрямованих на подолання соціальної кризи педагогічної професії, підвищення рівня її соціальної значущості. Більш точним є визначення автора культурологічної освіти майбутнього вчителя, як процесу педагогічно організованої

соціалізації та інкультурації студентів у синтезі навчання, виховання і самовиховання, розвитку і саморозвитку [9, с. 67].

Ще один аспект культурологічного виміру професійної підготовки майбутніх учителів представлений Т. Осьмак, яка пропонує свою версію культурологічного виховання особистості у вищій школі. Дослідниця «професіоналізм учителя» вимірює культурологічною підготовленістю фахівця. В свою чергу, у зміст «культурологічної підготовленості» закладений «...різнобічний особистісний розвиток, формування гуманістичної педагогічної позиції на основі єдності фахової, суспільно-економічної та культурологічної підготовки» [6, с. 93]. Дослідниця пропонує створення низки необхідних умов у культурологічному вихованні майбутніх учителів і серед них виокремлює культурологічну спрямованість, гуманітарну проблематизацію, культуромісткість педагогічної освіти. Така думка автора обґрунтована пріоритетністю аксіологічного концепту у вирішенні означеної проблеми [6, с. 89–94].

Уточнює роль культурологічного підходу в процесі формування етнопедагогічної компетентності майбутніх учителів початкової школи О. Ткаченко. На її думку, культурологічний підхід зорієнтований на розв'язання спектру завдань, пов'язаних із формуванням готовності вчителя виконувати культуротворчі місії в площинах культуровідповідної етнопедагогічної діяльності, націленої на виховання школяра як людини культури, готової до сприйняття різних культур світу [8, с. 19].

Також О. Ткаченко звертає увагу на тісний зв'язок професійної підготовки вчителя початкової школи в контексті етнопедагогічної компетентності з оцінкою народної педагогіки як частини культури суспільства; опертям на історію культури в процесі набуття майбутнім учителем етнопедагогічної компетентності; зв'язком етнопедагогічної компетентності з різними видами культури суспільства; врахуванням актуальності окремих традиційних засобів, методів і прийомів виховання; відродженням елементів традиційних форм виховання; усвідомленням цінності культурних надбань різних народів для підвищення ефективності організації виховання і навчання сучасних дітей [8, с. 20].

Проблема підготовки майбутніх учителів початкової школи у культурологічному спрямуванні частково представлена у вітчизняній теорії і практиці через сегмент формування тих чи інших професійних характеристик (професійно-педагогічна культура, методологічна культура, організаційна культура, інформаційна культура, мовленнєва культура, соціокультурна компетентність тощо).

Так, у площині професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя початкової школи А. Терещенко досліджувала організаційну культуру як її складник. Виходячи з результатів наукового пошуку, автор зазначає, що формування організаційної культури майбутнього вчителя передбачає вплив комплексу зовнішніх (навчально-виховний процес у ЗВО; позааудиторна робота; студентське самоуправління) і внутрішніх (особистісні особливості; ставлення до загальнолюдських цінностей; мотивація на професію; самовиховання, особистісний і професійний саморозвиток) психолого-педагогічних чинників.

О. Федій «методологічну культуру» в системі професійної готовності майбутнього педагога вважає вищим показником її прояву. Тому, на думку автора, шлях покращення професійної підготовки вчителя початкової школи лежить через формування методологічної культури фахівця. «Ця інновація у системі професійної освіти може бути пов'язаною із внесенням змін у мету, зміст, методи та технології, форми організації та систему управління закладів вищої педагогічної освіти; в стилі педагогічної діяльності викладачів та організацію освітнього процесу вишу; в систему контролю та оцінки рівня освіти студентів; у навчально-методичне забезпечення; в систему виховної роботи; в навчальний план та навчальні програми», – стверджує О. Федій [9, с. 14].

Важливість культурологічного складника у професійній підготовці майбутнього фахівця М. Оліяр вбачає в контексті формування його педагогічної культури. В межах культурологічного підходу цей феномен розглядається автором як система, в якій взаємодіють процеси створення, трансляції і використання культурних цінностей, інноваційні механізми цих процесів, об'єктивні та суб'єктивні фактори, раціональні, емоційно-чуттєві складники тощо [7, с. 164]. За версією автора, педагогічна культура є частиною комунікативно-стратегічної компетентності, яка в свою чергу є елементом професійно-педагогічної культури майбутніх учителів початкової школи. У цьому зв'язку комунікативно-стратегічна компетентність майбутніх учителів початкової школи у культурологічному аспекті ґрунтується на базових поняттях культури, особистості та діяльності, що дає можливість розглядати її як системне утворення, побудоване на діалектичному взаємозв'язку особистісних якостей учителя, його професійних здібностей, педагогічного мислення, фахових знань і вмінь, володіння способами організації творчої педагогічної діяльності [7, с. 171].

Ряд дослідників вважають культурологічний підхід одним із пріоритетних у системі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Актуальність такого погляду обґрунтована дієвістю саме культурологічного складника у процесі формування тих чи інших фахових характеристик. Так, Т. Вінник культурологічну підготовку майбутніх учителів розглядає як складне структурне утворення у системі вищого порядку професійно-педагогічної підготовки, яка пронизує всі її компоненти. В площині такого твердження автор пропонує трактування культурологічної підготовки, як процесу складного, динамічного, багатоструктурного, який має кінцевий і проміжні результати, «...серед яких значущою ланкою у цілісному взаємозумовленому і взаємозбагачуючому ланцюгу є способи комунікативної діяльності особистості на основі набутих знань про культурологічну підготовку – комунікативні вміння та вміння передати культуротворчий

досвід підростаючому поколінню» [2, с. 61–62]. В цьому контексті, на думку автора, формування інформаційної культури майбутнього вчителя є обов'язковою умовою оптимальності процесу передачі культуротворчого досвіду молодшим школярам. Зміст цього якісного утворення особистості «...характеризує одну із граней культури, пов'язану з інформаційним аспектом життя людей» і передбачає знання законів інформаційного середовища і вміння орієнтуватися в інформаційних потоках [2, с. 63].

З метою врахування взаємообумовленості двох взаємопов'язаних площин професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи (з одного боку формування культурологічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи у професійній підготовці, а з іншого – культурологічна підготовка майбутніх фахівців до формування компетентнісних характеристик молодших школярів) автор звертається до наукового доробку Н. Колесник. Дослідниця вивчала підготовку студентів у площині культурологічного підходу до формування предметно-перетворювальної компетентності молодшого школяра. Автор має особливий погляд на реалізацію такого бачення у професійно-педагогічній освіті. Н. Колесник зазначає, що цей підхід повинен мати «... зорієнтованість не на інтереси й замовлення держави та ринку, а на культуру, завдяки чому уможливується подолання небезпеки відставання культурного розвитку людства від технічного прогресу» [4, с. 2].

Н. Колесник вважає, що вчитель, «...створюючи культуротворче естетико-розвивальне середовище своєї професійно-педагогічної діяльності, сам збагачується у ході цього процесу в професійному, творчому, художньо-естетичному та особистісному планах» [4, с. 3]. Також Н. Колесник узгоджує теоретико-методологічне обґрунтування наукової проблеми із філософією освіти та філософією культури сучасного періоду.

У контексті вищезазначеної своєрідної дуальності в підготовці майбутнього вчителя початкової школи Г. Шпиталевською представлені трактування проблеми готовності фахівця до формування загальнокультурної компетентності молодшого школяра. На її переконання, загальнокультурна компетентність дитини включає «...обізнаність про особливості національної та загальнолюдської культури, духовно-етичні основи життя людини, окремих народів, культурологічних основ сімейних, соціальних, суспільних явищ і традицій, компетенції в побутовій і культурно-дозвіллевій сфері, досвід творчої діяльності й систему духовних цінностей, що дозволяють бути повноцінним суб'єктом культури відповідного соціуму» [11, с. 355].

Готовність майбутнього вчителя початкової школи до формування загальнокультурної компетентності молодших школярів Г. Шпиталевська розуміє як інтегративну сукупність особистісних, культурологічних і професійних якостей учителя, що охоплюють мотиваційний, змістовий і технологічно-рефлексивний компоненти діяльності й дають йому змогу успішно реалізовувати мету педагогічного впливу. Ще більшого уточнення це явище набуває через означення автором чотирьох тісно взаємозв'язаних і взаємопроникаючих складників: художньо-культурного; філософсько-світоглядного; аксіологічного; професійно-спрямованого [11, с. 356].

Аналізуючи теоретико-методичні засади проектування освітнього середовища підготовки майбутніх учителів початкової школи, О. Ярошинська важливого значення надала культурологічному складнику. В авторській моделі дослідниця виокремлює тільки ті компоненти, які мають суб'єктивну приналежність, тобто в основі яких закладена підпорядкованість діяльності суб'єктів освітнього процесу, що базується на соціально-суб'єктному аспекті освітнього середовища. Серед них науковець вирізняє соціально-культурний, навчально-виховний та інформаційно-комунікаційний компоненти. Саме вони відіграють ключову роль у підготовці майбутнього вчителя до професійної діяльності, адже охоплюють усі сфери професійної підготовки, визначають важливість суб'єктного ресурсу освітнього середовища та забезпечують ефективність його реалізації. У дослідженні висвітлено особистісно-культурний характер проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи.

Висновки. Аналіз наукового доробку із проблеми дослідження свідчить, що нині в Україні професійна підготовка майбутніх учителів у культурологічному вимірі вивчається за кількома пріоритетними напрямками: культурологічна підготовка майбутніх фахівців, культурологічна освіта сучасного вчителя, формування культуротворчості, культуровідповідність педагогічної освіти тощо.

Автором обґрунтовуються такі сегменти проблеми: актуальність реалізації культурологічного виміру у професійній підготовці майбутнього вчителя, теоретичні й методологічні засади підходу, зміст і сутність відповідних особистісних характеристик майбутніх фахівців, створення відповідного освітнього середовища, структура моделі культурологічної освіти й підготовки тощо. У подальшій перспективі детального дослідження потребують сутнісна, структурна, змістова характеристики цього феномену.

Використана література:

1. Богуш Ф. М. Культурологічна парадигма в спадщині В. О. Сухомлинського // Педагогіка і психологія. Київ : «Педагогічна преса», 2006. № 3. С. 5.
2. Вінник Т. О. Педагогічні умови культурологічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Scientific Journal «ScienceRise: Pedagogical Education». № 8(4), 2016. С. 58–62.
3. Жорнова О. І. Теоретико-методологічні засади формування культуротворчості студентів університетів : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2007. 520 с.
4. Колесник Н. Є. Культурологічний підхід у підготовці майбутніх учителів початкової школи до формування предметно-перетворювальної компетентності учнів. nv-kogri.ucoz.ua vupysk.
5. Настенко Л. Г. Педагогічні умови культурологічної підготовки майбутнього вчителя : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2002. 255 с.

6. Осьмак Т. В. Культурологічне виховання майбутніх педагогів: аксіологічний підхід. Філософія: Нова парадигма. № 123, С. 89–94.
7. Олійар М. П. Теоретико-методичні засади формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04., 13.00.02. Одеса, 2016. 551 с.
8. Ткаченко О. М. Формування етнопедагогічної компетентності вчителя початкових класів у контексті культурологічного підходу в освіті. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. № 134, С. 17–21.
9. Федій О. А. Методологічна компетентність майбутнього вчителя початкової школи: парадигмальний контент-аналіз. Інноваційні педагогічні рішення у початковій освіті : зб. наук. праць [за заг. ред. / О. А. Федій, відпов. ред. Ю. Г. Павленко] / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2018. С. 5–15.
10. Шевнюк О. Л. Теорія і практика культурологічної освіти майбутніх учителів у вищій школі: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2004. 557 с.
11. Шпиталевська Г. Р. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування в молодших школярів загальнокультурної компетентності. ISSN 2075-146X Aeolee laaaala 2012. Aelone 10. С.349-359.

References:

1. Bogush F. M. Kulturologichna paradygma v spadshchyni V. O. Sukhomlynskogo // Pedagogika i psykholohiya. Kyiv : «Pedagogichna presa», 2006. № 3. S. 5 (in Ukraine).
2. Vinnyk T. O. Pedagogichni umovy kulturologichnoi pidgotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly. Scientific Journal «ScienceRise: Pedagogical Education». № 8(4), 2016. S. 58–62. (in Ukraine).
3. Zhornova O. I. Teoretyko-metodologichni zasady formuvannya kulturotvorchosti studentiv universytetiv: dis. ... dokt. pед. nauk: 13.00.04. Zaporizhzhia, 2007. 520 s. (in Ukraine).
4. Kolesnik N. Y. Kulturologichni pidkhiid u pidgotovtsi maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do formuvannya predmetno-peretvoryuvanoi kompetentnosti uchniv. nv-kogpi.ucoz.ua vypusk4 (in Ukraine).
5. Nastenko L. G. Pedagogichni umovy kulturologichnoi pidgotovky maybutnogo vchytelia: dis. ... kand. pед. nauk: 13.00.04. Kyiv, 2002. 255 s. (in Ukraine).
6. Osmak T. V. Kulturologichne vykhovannya maibutnikh pedagogiv: aksiologichnii pidkhiid. Filosofiya: Nova paradigma. № 123, S. 89–94 (in Ukraine).
7. Oliiar M. P. Teoretyko-metodychny zasady formuvannya komunikatyvno-strategichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv. dis.... dokt. pед. nauk: 13.00.04., 13.00.02. Odesa, 2016. 551 s. (in Ukraine).
8. Tkachenko O. M. Formuvannya etnopedagogichnoi kompetentnosti vchytelia pochatkovykh klasiv u konteksti kulturologichnogo pidkhdou v osviti. Naukovi zapiski. Seriya: Pedagogichni nauky. № 134, S. 17–21. (in Ukraine).
9. Fedii O. A. Metodologichna kompetentnist maibutnogo vchytelia pochatkovoї shkoly: paradygmalnii kontent-analiz. Innovatsiini pedagogichni rishennia u pochatkovii osviti: zb. nauk. prats [za zag. red. / O. A. Fedii, vidpov. red. Yu. G. Pavlenko] / Poltav. nats. pед. un-t imeni V. G. Korolenka. Poltava : Vydavets Shevchenko R. V., 2018. S. 5–15 (in Ukraine).
10. Shevnyuk O. L. Teoriia i praktyka kulturologichnoi osvity maibutnikh uchyteliv u vyshchii shkoli: dis. ... dokt. pед. nauk : 13.00.04. Kyiv, 2004 557 s. (in Ukraine).
11. Shpytalevska G. R. Pidgotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do formuvannya v molodshykh shkoliariv zagalnokulturnoi kompetentnosti. ISSN 2075-146X Aeolee laaaala 2012. Aelone 10. S.349-359 (in Ukraine).

Hrechanyk N. I. State of research about the problem of formation of cultural competence the future teacher for elementary school: domestic experience

The article is analytic. It analyzes theoretical approaches to the definition of the essence of the concept of «cultural competence of future elementary school teachers» through illuminating the results of scientific research in the following areas: cultural preparation the future teacher, cultural education the modern teacher, formation of cultural creativity in higher education applicants, the principle of cultural responsibility in pedagogical education, etc.

Author emphasized the importance of interpretations concepts and pedagogical phenomena by scientists: formation cultural creation of students through subjective component in the professional-production, vocational-educational, individual-professional, integrative components (O. Zhornova); cultural approach outlines ways of solving educational problems by pedagogical and sociocultural means (L. Nastenko), cultural education of the future teacher is the process of socialization and inculturation of students (O. Shevnyuk); cultural readiness – versatile personal development in the humanistic plane based on the unity of professional, socio-economic and cultural training (T. Osmak); preparation the teacher in the fields of cultural and ethno-pedagogical activity, aimed at educating a schoolchild as a person of culture (O. Tkachenko); cultural approach is a holistic chain that has final results and intermediate results, the achievement of which rests from communicative activity on individual based on knowledge acquired about relevant skills and ability to pass the cultural experience to the younger generation (T. Vinnik).

In the context of this problem, the author analyzed the views of scientists about formation of qualitative characteristics subjects of the educational process: professional and pedagogical culture, methodological culture, organizational culture, information culture (M. Oliyar, A. Tereshchenko, O. Fediy, N. Kolesnik)

Key words: culture, cultural preparation, cultural education, cultural creation, elementary school teacher.